

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Gf.I.30.409/2007/4.szám

A M A G Y A R K Ö Z T Á R S A S Á G N E V É B E N !

A Szegedi Ítéltábla a Dr. Kézdi Judit ügyvéd által képviselt **(felperes neve, címe)** alatti székhelyű felperesnek - a **(jogtanácsos neve)** jogtanácsos által képviselt **(alperes neve, címe)** alatti székhelyű alperes ellen vállalkozói díj megfizetése iránt indított perében a Csongrád Megyei Bíróság 2007. június 7. napján meghozott 11.G.40.237/2006/21. számú ítéletével szemben a felperes részéről 22. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T :

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, megfellebbezett rendelkezését az alábbiak szerint **megváltoztatja.**

Kötelezi az alperest, fizessen meg a felperesnek 15 nap alatt 9.093.750,- (Kilencmillió-kilencvenháromezer-hétszázötven) Ft-ot, valamint 4.731.250,- (Négymillió-hétszázharmincegyezer-kettőszázötven) Ft-nak 2003. április 25-től, 4.362.500,- (Négymillió-háromszázhatvankettőezer-ötszáz) Ft-nak 2004. április 5-től a kifizetésig járó mindenkor i jegybanki alapkamat 10 %-kal növelt mértékű kamatát.

Kötelezi az alperest, fizessen meg a felperesnek 15 nap alatt 1.645.000,- (Egymillió-hatszáznegyvenötezer) Ft első- és másodfokú eljárási költséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I N D O K O L Á S :

A **G...** Rt. és az alperes között 2001. május 22-én vállalkozási szerződés jött létre, a vállalkozói feladat gázmotoros kapcsolt hő- és villamos energia termelő egység szállítása, installálása és üzembe helyezése volt a **Sz...** Kft. fűtőművében. A vállalkozó a garantált villamos- vagy kalorikus hatásfok, illetve teljesítmény nemteljesülése esetére százalékonként 2 % minőségi kötbér fizetését vállalta. A felek 2001. szeptember 17-én az átadás-átvételi eljárást befejezték és megállapították, hogy a berendezés hőteljesítménye a próbaüzem

során nem érte el a szerződésben szereplő 920 KW $\pm$ 5 % értéket. A 2002. április 24-én felvett átadás-átvételi és üzembehelyezési jegyzőkönyvben tett nyilatkozatok szerint a vállalkozó átadta az alperesnek a **Sz...**be beépített BAG 950. típusú, a módosított adatlapoknak megfelelő teljesítményű gázmotoros egységet a hozzá tartozó blokktranszformátorral. Az üzemeltető cég képviselője kijelentette, hogy a gázmotoros egységet hiánymentesen átvette. A vállalkozó 2002. április 24-én a vállalkozói díjról a számláját - a szerződésnek megfelelően - akként állította ki, hogy a teljes díj 5 %-a, vagyis 4.731.250,- Ft megfizetése csak a jóteljesítési garancia lejártakor lesz esedékes.

Ugyanezen felek között 2001. október 25-én vállalkozási szerződés jött létre, a vállalkozói feladat gázmotoros kapcsolt hő- és villamos energia termelő egység szállítása, installálása és üzembe helyezése volt a **B...** fűtőművében. A 2003. február 26-án felvett jegyzőkönyvben a felek rögzítették, hogy a villamos szigetüzem megvalósítása nem történt meg, az erre eső vállalkozói díj 7.500.000,- Ft, a hiányzó munkarész végzését a vállalkozó 2003.május 15-én megkezdi és 4 hét alatt befejezi. A 2004. március 4-i szerződés módosítás értelmében a vállalkozó komplett diesel aggregátor berendezés szállítását és beüzemelését vállalta. Késedelmes teljesítés esetére heti 0,5 %, de maximum a végszámla összegének 15 %-a mértékű kötbér fizetését vállalta. A vállalkozó a 2003. április 4-i részszámláját - a szerződésnek megfelelően - úgy állította ki, hogy a vállalkozói díjból a teljes díj 5 %-ának megfelelő 4.362.500,- Ft-ot az alperesnek majd csak a jóteljesítési garancia lejártával kell megfizetnie.

A vállalkozóval szemben a Bács-Kiskun Megyei Bíróság előtt 2.Fpk.03-04-000107. szám alatt felszámolás indult, a felszámolás kezdő időpontja 2004. április 6. napja, a felszámolás közzététele a Cégközlönyben 2004. május 13-án megtörtént. Az alperes a felszámolási eljárásban hitelezői igényt nem jelentett be. A felszámolási eljárás során a felszámoló az alperessel szemben fennálló vállalkozói díjköveteléseket a 2004. november 9. napján kötött engedményezési szerződéssel a felperesre átruházta.

A felperes keresetében 9.093.750,- Ft, valamint 4.731.250,- Ft-nak 2003. április 25-től, míg 4.362.500,- Ft-nak 2004. április 5. napjától a kifizetésig járó, a mindenkori jegybanki alapkamat 10 %-kal növelt mértékű kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest. A két vállalkozási szerződés alapján teljesített munka ellenértékére - az esedékes vállalkozói díjra - tartott igényt, a lejárt határidejű jóteljesítési garancia címén visszatartott összegeket követelte.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. A szegedi beruházás kapcsán előadása szerint hibás teljesítés történt, erre alapítva a kereseti összeget meghaladó minőségi kötbérigényt érvényesített. A bajai projekt tekintetében 3.141.000,- Ft késedelmi kötbér megfizetésére tartott igényt.

A felperes a beszámítási kifogás elutasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy az alperes az engedményező adóssal szemben folyó felszámolási eljárásban hitelezői igényt nem jelentett be, emiatt a perben beszámítási kifogásként a bejelenteni elmulasztott igényét nem érvényesítheti. Utalt a Cstv. 36. §-ára is, amelynek értelmében a felszámolási eljárásban csak az elismertként nyilvántartásba vett követelés tekintetében van helye beszámításnak.

A szegedi munkát illetően állította, hogy a próbaüzem során észlelt hibákat később kijavították. Emellett az alperes a hibát ismerve a teljesítést jogfenntartó nyilatkozat nélkül elfogadta, emiatt a szerződésszegéssel összefüggésben semmilyen igényt nem érvényesíthet. A bajai projekt kapcsán nem vitatta, hogy a szigetüzem nem valósult meg, ugyanakkor arra hivatkozott, hogy a végszámla 7.500.000,- Ft + ÁFA összegű díját az alperes nem egyenlítette ki. Másodlagosan azt emelte ki, hogy az alperes késedelmi kötbér címén legfeljebb a 7.500.000,- Ft + ÁFA összegű végszámla 15 %-ára vagyis 1.125.000,- Ft-ra tarthat igényt.

Az elsőfokú bíróság ítéletével 2.956.250,- Ft és ennek 2004. április 5. napjától a kifizetés napjáig a mindenkori jegybanki alapkamat 10 %-kal növelt mértékű kamata megfizetésére kötelezte az alperest, az ezt meghaladó keresetet elutasította. A csődeljárásról, a felszámolási eljárásról és a végelszámolásról szóló 1991. évi XL. törvény (Cstv.) 38. § (3) bekezdés rendelkezését úgy értelmezte, hogy az csak az alperesnek az adós által indított perben előterjesztett beszámítását korlátozza; a rendelkezés az engedményes általi igényérvényesítés esetére már nem vonatkozik. A bajai munkát illetően megállapította, hogy a vállalkozó nem vitásan késedelembe esett, ennél fogva az alperes beszámítása a 7.500.000,- Ft + ÁFA összegű végszámla 15 %-a, 1.406.250,- Ft erejéig megalapozott. A szegedi berendezés esetében a 2001. szeptember 17-i átadás-átvételi eljárás adatai alapján megállapította, hogy a vállalkozó hibásan teljesített, az alperes által érvényesített minőségi kötbér összege meghaladja az adott szerződés alapján még járó hátralékos vállalkozói díj összegét.

Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben a felperes élt fellebbezéssel, kérte annak részbeni megváltoztatását, az alperesi marasztalás 9.093.750,- Ft és járulékaira történő felemelését. Kifejtette, az alperes azzal, hogy nem jelentette be határidőn belül az adóssal szemben a hitelezői igényét nem rendelkezik olyan követeléssel, amelyet beszámításként érvényesíthetne. Kitért arra is, hogy az engedményezett összeg egy része a felszámolás alatt álló adóssal illeti meg, így a követelés a felszámolási vagyon része.

Alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Hangsúlyozta, hogy a felperes követelése nem része a felszámolási vagyonnak. A Cstv. 36. § (1) bekezdése, valamint 38. § (3) bekezdése egyfelől a felszámolás során, másrészt a felszámolás alatt álló adós által indított perben érvényesített beszámítási kifogást szabályozza. Ezek a rendelkezések jelen perben nem alkalmazhatók, tekintve, hogy a felperes nem áll felszámolás alatt.

A fellebbezés az alábbiak szerint **megalapozott**.

Nem vitás tény, hogy az alperesnek a G... Rt-vel - a felszámolás alá került adóssal, mint vállalkozóval - szemben a perbeli két vállalkozási szerződés alapján a keresetben megjelölt összegű vállalkozói díj tartozása áll fenn. Ismert volt az alperes előtt, hogy az ún. jóteljesítési garancia címén visszatartott vállalkozói díjat a garancia idő leteltével - amennyiben jótállási igény nem merült fel - ki kell fizetnie.

Érdemi ellenkérelmében arra hivatkozott, hogy a két jogviszonyhoz kapcsolódó nem jótállási, hanem más - kötbér - jellegű igénye áll fenn a vállalkozóval szemben, melynek összege meghaladja a vállalkozói díj tartozást.

A beszámítási kifogás mind az anyagi jogban, mind az eljárásjogban szabályozott jogintézmény, olyan jogszüntető kifogás, amely a bírósági eljárás során és azon kívül is érvényesíthető. A Ptk. 296. §-a értelmében a kötelezett a jogosulttal szemben fennálló egynemű és lejárt követelését - ha jogszabály kivételt nem tesz - a jogosulthoz intézett vagy a bírósági eljárás során tett nyilatkozattal tartozásába beszámíthatja. A beszámítás erejéig a kötelezettségek megszűnnek.

A beszámítás - anyagi jogi szempontból - a teljesítés hatályával bíró egyoldalú, címzett jognyilatkozat, melynek hatályosulásához nem szükséges a másik fél elfogadó nyilatkozata sem. A beszámításnak a Ptk-ban megfogalmazott szabályai akkor alkalmazhatók, ha jogszabály eltérően nem rendelkezik. Mivel a Cstv. a beszámítás tekintetében eltérő, speciális anyagi jogi szabályokat tartalmaz, az alperes a kötbér címén fennálló követelését a vállalkozói díj tartozásába az általános szabályok szerint csak az adós Rt-vel szembeni felszámolás kezdő időpontjáig számíthatta be. Amennyiben a beszámítási nyilatkozatot a felszámolás előtt megteszi, jelen perben azt kellett volna elbírálni, hogy a beszámítás jogszerű volt-e, ennek következtében megszűnt-e az alperes tartozása (Bírósági Határozatok 1989/1/25. sz. jogeset). Ilyen, a felszámolást megelőzően megtett beszámítási jognyilatkozata az alperesnek nem volt.

Ennek hiányában az alperesnek figyelemmel kellett lennie arra, hogy idő közben a G... Rt-vel szemben felszámolás indult, az adóssal szemben fennálló tartozásába a követelését már csak a Cstv. speciális szabályait alkalmazva számíthatja be. Két lehetőség adódott: ha a kötbérigényét bejelenti a felszámolónál, az elismert (vagy a bíróság által megállapított) követelését a Cstv. 36. §-a értelmében beszámíthatta a vállalkozói díj tartozásába; másfelől, ha bejelenti a hitelezői igényét, de a felszámolási eljárásban nem él beszámítással, úgy a Cstv. 38. § (3) bekezdése szerint a vele szemben indított perben terjeszthette (volna) elő a beszámítási kifogását. A Cstv. 36. §-a, valamint a 38. § (3) bekezdése szerinti beszámítás előfeltétele egyaránt, hogy a hitelező igényét a felszámolónál bejelentette, a követelést a felszámoló nyilvántartásba vette és visszaigazolta (hitelezői minőség).

Az alperes a felszámolási eljárásban nem élt beszámítással. A perben azt kellett vizsgálni, fennállnak-e a beszámítás Cstv. 38. § (3) bekezdésében írt feltételei. E jogszabályhely értelmében az adós gazdálkodó szervezet által indított perben a hitelező alperes a felszámolás kezdő időpontjában fennálló követelését beszámítási kifogásként érvényesítheti, feltéve, hogy a követelés jogosultja a felszámolás kezdő időpontjában is a hitelező volt. A Cstv. 28. § (2) bekezdésének f) pontja szerint a hitelezők követeléseiket a felszámolást elrendelő végzés közzétételétől számított 40 napon belül jelenthetik be a felszámolónak. A hitelezői követelések bejelentésére nyitva álló 40 napos határidő olyan eljárás indítási határidő, amelynek során a hitelező az alanyi (anyagi) jogát érvényesíti, azaz anyagi jogi határidő. A Cstv. 37. § (1) bekezdése értelmében a felszámolás közzétételétől számított 40 napon túl, de egy éven belül bejelentett követeléseket is nyilvántartásba veszi a felszámoló. Arra az esetre, ha a hitelező az egy éves határidőt is elmulasztja, vagyis követelését a felszámolási eljárásban egy éven belül nem érvényesíti, a Cstv. 37. § (3) bekezdése

tartalmaz rendelkezést, ennek értelmében az egy éves határidő elmulasztása jogvesztéssel jár. Az alperes hitelezői minősége - ami a beszámítás előfeltétele - nem igazolt, figyelemmel arra, hogy a felszámolási eljárásban sem 40 napon belül, sem azon túl hitelezői igényt nem érvényesített. Az alperes beszámítási kifogása megalapozatlan amiatt is, mivel az adóssal szemben fennálló kötbér igénye a Cstv. 37. § (3) bekezdése alapján elenyészett, megszűnt, a jogvesztés következményeként nem rendelkezik olyan követeléssel, amelyet tartozásába beszámíthatna.

Nem osztja az ítéltábla az elsőfokú bíróság azon álláspontját, mely szerint a beszámítási kifogással kapcsolatban a Cstv. 38. § (3) bekezdésében írt korlátok csak abban az esetben alkalmazhatók, ha a felszámolás alatt álló gazdálkodó szervezet indít pert a kötelezettel szemben, a követelés engedményezése esetén a kötelezett az engedménnyel szemben korlátozás nélkül élhet beszámítással. Az engedményezéssel ugyanis alanycsere következik be a jogosult személyében. Az alanyi jogutódlás következménye, hogy az engedményezett követelés vonatkozásában az engedményes az engedményező helyébe lép. Ebből következik, hogy az engedménnyel szembeni kifogások ugyanazon jogi feltételek mellett terjeszthetők elő, mint ahogy e kifogásokat a kötelezett a jogelőd engedményezővel szemben felhozhatta volna.

Az engedményes (jogutód) helyzete semmilyen tekintetben nem lehet hátrányosabb, mint az engedményezőé (jogelődé) volt, így a beszámítási kifogás sem lehet szélesebb terjedelmű, mint ahogy az a kötelezettet az engedményezővel szemben megillette.

A Ptk. 329. § (3) bekezdése szerint a kötelezett az engedménnyel szemben azokat a kifogásokat érvényesítheti és azokat az ellenköveteléseket számíthatja be, amelyek az engedményezővel szemben az értesítéskor már fennállt jogalapon keletkeztek.

A fentiek alapján az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, megfellebbezett rendelkezését megváltoztatta, az alperes marasztalásának összegét 9.093.750,- Ft-ra felemelte, egyben kötelezte a két részösszeg után a vállalkozási szerződésben megjelölt mértékű késedelmi kamat megfizetésére (Pp. 253. § (2) bekezdés).

Az alperes az első- és másodfokú eljárás során is pervesztés lett, ezért a Pp. 78. § (1) bekezdése értelmében köteles megfizetni a felperes eljárási költségét, melynek tételei a következők: lerótt elsőfokú illeték (545.600,- Ft), elsőfokú ügyvédi munkadíj (545.600,- Ft), lerótt fellebbezési eljárási illeték (368.300,- Ft), végül a másodfokú eljárás során felmerült ügyvédi munkadíj (184.000,- Ft), melynek összegét az ítéltábla a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pont, valamint (5) bekezdés alapján állapította meg.

Szeged, 2007. december hó 14. napján

Dr. Kemenes István sk.
a tanács elnöke

Dr. Mányoki Zsolt sk.
előadó bíró

Dr. Hámosi Attila sk.
táblabíró